

**Az új Pp. jogértelmezési kérdéseivel foglalkozó konzultációs testület
2018. június 25-én tartott ülésén
elfogadott állásfoglalások**

41.

I. Ha a szakértői munkaterv ismeretében a fél kéri a szakértői munka elvégzését – és sem tárgyi, sem személyi jellegű költségkedvezmény nem illeti meg – a bíróság erre irányuló felhívására a szakértő díjának előlegezésére letétbe kell helyeznie a felhívás szerinti összeget.

II. Ha a fél a felhívás szerinti összeget nem helyezi letétbe, és azt a költség előlegezése alól nem mentes ellenfél sem vállalja, a bíróság a bizonyítás elrendelését mellőzi. A bíróság kivételesen más szakértőt rendelhet ki, ha a fél alapos kétségét fogalmazza meg a munkatervben meghatározott szakértői díjjal szemben.

A Pp. 308. § (4) bekezdése szerint, ha a szakértői munka várhatóan nagy költsége miatt a bíróság a fél kérelmére elsődlegesen munkaterv készítésére hívja fel a szakértőt, és a munkaterv ismeretében a fél a bíróság által megadott határidőben nem kéri a szakértői munka elvégzését, azt úgy kell tekinteni, hogy a szakértő alkalmazására irányuló indítványát visszavonta.

Ha a szakértői munkaterv elkészítését követően a fél kéri ugyan a munkatervet készítő szakértő által a szakértői munka elvégzését, de nem előlegezi annak költségét, ugyanakkor a felet valamilyen költségkedvezmény illeti meg, a szakértői bizonyítás elrendelhető. Költségkedvezmény hiányában azonban a bíróság ilyen esetben az alábbiakra tekintettel főszabály szerint mellőzi a szakértői bizonyítás elrendelését.

A Pp. 307. § (1) bekezdése alapján a bíróság indítványra szakértőt rendel ki. A 79. § (1) bekezdése kimondja, hogy törvény eltérő rendelkezése hiányában a bizonyítással járó költségeket a bizonyító fél előlegezi. Ha a bizonyító fél ellenfele nem mentes a költség előlegezése alól és önként vállalja a költséget – vagy annak egy részét –, a bizonyító fél ellenfele előlegezi azt. A 78. § (4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a bíróság a kirendelt szakértő díja fedezésére előreláthatóan szükséges összeg letétbe helyezését köteles elrendelni. A Pp. 276. § (4) bekezdés *b*) pontja alapján a bíróság mellőzi a bizonyítás elrendelését, ha a bizonyítással járó költségek előlegezésére köteles fél – felhívás ellenére – az előlegezési kötelezettségét nem teljesítette.

Mindezek alapján, ha a szakértői munkaterv ismeretében a fél kéri a szakértői munka elvégzését – és sem tárgyi, sem személyi jellegű költségkedvezmény nem illeti meg – a bíróság erre irányuló felhívására a szakértő díjának előlegezésére letétbe kell helyeznie a felhívás szerinti összeget. Ha a fél a felhívás szerinti összeget nem helyezi letétbe, és azt a költség előlegezése alól nem mentes ellenfél sem vállalja, a bíróság a bizonyítás elrendelését mellőzi.

Előfordulhat azonban, hogy a fentiek szerint a költségek előlegezésére köteles fél nem helyezi letétbe a munkatervben megjelölt összeget, de alapos kétségét fogalmazza meg az ott meghatározott szakértői díjjal szemben (pl. igazolja, hogy az előzetesen megjelölt díj nincs arányban az elvégzendő szakértői munkával). Ebben az esetben a bíróság a Pp. 310. § c) pontjának alkalmazásával kivételesen dönthet úgy, hogy más szakértőt rendel ki az ügyben.

[Pp. 78. § (4) bek., 79. § (1) bek., 276. § (4) bek. b) pont, 307. § (1) bek., 308. § (4) bek.,

310. § c) pont]

42.

I. A szakszervezetnek mint munkavállalói érdekképviselői szervezetnek a tagjától, a kamarai jogtanácsosnak pedig az érdekképviselői szervezettől származó (annak törvényes képviselője által aláírt), a perbeli képviseletre vonatkozó meghatalmazásra van szüksége.

II. Ha munkaügyi perben a munkavállalói érdekképviselői szervezet meghatalmazottként saját tagjának perében jár el, az általa meghatalmazott kamarai jogtanácsos jogi képviselőnek minősül akkor is, ha a perben a jogi képviselet kötelező.

A Pp. 514. § (3) bekezdése szerint a saját tagjainak perében meghatalmazottként eljárhat a munkavállalói érdekképviselői szervezet. Az idézett szabállyal összhangban áll anyagi jogi oldalról a Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 272. § (7) bekezdése, amely szerint a szakszervezet jogosult a tagját – meghatalmazás alapján – gazdasági és szociális érdekeinek védelme céljából bíróság, hatóság és egyéb szervek előtt képviselni. Mindkét rendelkezésből egyértelmű, hogy a fél (a munkavállaló mint az érdekképviselői szervezet tagja) meghatalmazása szükséges a szakszervezet perbeli eljárási jogosultságához, meghatalmazotti minőségéhez. A meghatalmazott munkavállalói érdekképviselői szervezet azonban nyilvánvalóan nem „maga” jár el, hanem ügyvéd, illetve gyakran jogtanácsos útján.

Az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény (Üttv.) egységes szabályozást ad az ügyvédi tevékenység gyakorlására jogosultak – köztük az ügyvéd és a kamarai jogtanácsos – tevékenységére. A jogtanácsosi tevékenység kettős természetű: egyes tevékenységi körök nem minősülnek ügyvédi tevékenységnek [Üttv. 2. § (2)-(3) bek.], míg az Üttv. 2. § (1) bekezdés a)-g) pontjaiban taxatíve felsoroltak ügyvédi tevékenységnek minősülnek. A megkülönböztetés lényege: az ügyvédi tevékenységnek nem minősülő tevékenységeket a jogtanácsos önmagában a munkáltatójával fennálló munkaviszonya (munkaviszony jellegű egyéb jogviszonya) alapján végezheti el, amelyek ellátása többlet jogi szabályozást nem igényel, így kamarai tagság nélkül végezhetők. Az ügyvédi tevékenységi körbe vont tevékenységek végzésére azonban kizárólag kamarai tagság mellett, az ügyvédekkel azonos szabályok szerint van lehetőség.

A jogi képviselet ellátása ügyvédi tevékenység [Üttv. 2. § (1) bek. a) pont]. Ebből adódóan a szakszervezet mint munkavállalói érdekképviselői szervezet munkaviszonyban álló jogtanácsosa pusztán e jogviszonya alapján nem, hanem csak kamarai jogtanácsosként járhat el, akinek képviseleti jogát a megbízás [Üttv. 27. § (1) bek. a) pont] keletkezteti, amelyet főszabályként írásba kell foglalni [Üttv. 29. § (1) bek.]. A képviselet ellátásához továbbá a megbízott kamarai jogtanácsos részére írásbeli meghatalmazást kell kiállítani [Üttv. 34. § (1)-(2) bekezdések], amire a szakszervezet törvényes képviselője jogosult.

A fentiekből következően a munkavállalói érdekképviselői szervezetnek a tagjától, a kamarai jogtanácsosnak pedig az érdekképviselői szervezettől származó (annak törvényes képviselője által aláírt), a perbeli képviseletre vonatkozó meghatalmazásra van szüksége.

Az E-ügyintézési tv. 1. § 19. pontjára, 9. § (1) bekezdés b) pontjára és a Pp. 514. § (2) bekezdésére, valamint 608. § (1) bekezdésére figyelemmel, ha munkaügyi perben a szakszervezet meghatalmazottként saját tagjának perében jár el, az általa mint munkavállalói érdekképviselő által meghatalmazott kamarai jogtanácsos jogi képviselőnek minősül. A Ptké. 11. § (6) bekezdése a Pp. 514. § (3) bekezdése alapján meghatalmazott kamarai jogtanácsosra nem vonatkozik, a munkaügyi perekben a speciális rendelkezést kell alkalmazni.

[Pp. 514. § (2)-(3) bek., E-ügyintézési tv. 1. § 19. pont, 9. § (1) bek. b) pont, Mt. 272. § (7)

bek., Üttv. 2. §, 27. § (1) bek. a) pont, 29. § (1) bek., 34. § (1)-(2) bek., Ptké. 11. § (6) bek.]

43.

Ha a jogi képviselő a kötelező elektronikus kapcsolattartásra vonatkozó szabályok figyelembevétele nélkül a perorvoslati beadványát papír alapon, vagy elektronikus úton, de nem megfelelő módon terjeszti elő, azt a bíróság – hiánypótlási felhívás kiadása nélkül – visszautasítja.

A Pp. 618. § (1) bekezdés *a)* és *b)* pontja szerint, ha az elektronikus úton kapcsolatot tartó fél a beadványát nem elektronikus úton, vagy elektronikus úton, de nem az E-ügyintézési tv.-ben és végrehajtási rendeleteiben meghatározott módon terjeszti elő, a bíróság – a Pp. eltérő rendelkezése hiányában – a fellebbezést, a felülvizsgálati kérelmet és a perújítási kérelmet visszautasítja.

Figyelemmel arra, hogy a perorvoslati kérelmek vonatkozásában eltérő rendelkezés nincs, a Pp. 115. §-a szerinti hiánypótlásnak pedig – tekintettel arra, hogy a nem megfelelő beadvány hatálytalannak, nem pedig hiányosnak minősül – nincs helye, a nem megfelelő módon benyújtott perorvoslati kérelmet vissza kell utasítani.

[Pp. 115. §, 618. § (1) bek.]

44.

I. A Pp. és a régi Pp. hatálya alatt indult eljárások egyesítésének – a II. pontban foglalt kivételtől eltekintve – nincs helye.

II. A Pp. és a régi Pp. hatálya alatt indult eljárások egymással akkor egyesíthetők, ha az egyesítést külön jogszabály kötelező jelleggel írja elő.

III. Az ügyek egyesítése esetén a pert a régi Pp. szabályai alapján kell lefolytatni.

A Pp. 117. § (2) bekezdés *a)* és *b)* pontja értelmében a bíróság együttes tárgyalás és eldöntés érdekében elrendelheti az előtte folyamatban lévő olyan perek egyesítését, amelyeknek a tárgya egymással összefügg, és amelyekben a perfelvételt lezáró végzés meghozatalára még nem került sor. A törvény indokolása szerint az eltérő szakban tartó perek egyesítése esetén a perfelvételi szak kiegészítése természetesen lassítaná az eljárást, ezért ennek lehetőségét csak feltétlenül szükséges, kivételes esetekben célszerű megengedni. A Pp. 630. §-ából következik, hogy a 2018. január 1-jén vagy azt követően indult perekben a Pp. rendelkezéseit kell alkalmazni. A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 15. § (2) bekezdés *b)* pontja emellett kimondja, hogy a jogszabályi rendelkezést – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – a hatálya alatt megkezdett eljárási cselekményekre a jogszabályi rendelkezés hatályvesztését követően is alkalmazni kell. Ebből következően az alkalmazandó eljárásrendet az eljárás megindulásának időpontja határozza meg.

Az idézett szabályokból következően 2018. január 1-jét követően nem rendelhető el olyan perek egyesítése, amelyek egyikében – az alkalmazandó perrendre tekintettel – eleve kizárt a perfelvételt lezáró végzés meghozatala.

Más a helyzet, ha van olyan speciális jogszabály, amely nemcsak lehetővé teszi a perek egyesítését, hanem azt meghatározott feltételek fennállása esetén bíróság kötelezettségévé teszi [például: Cstv. 33/A. § (13) bek., Ctv. 75. §]. Ilyen esetben az eltérő jogszabályi rendelkezés felülírja a főszabályt: az egyesítés kötelező volta miatt – az erre az esetre vonatkozó átmeneti szabályozás hiányában – a Pp. preambulumban megfogalmazott „józan észnek megfelelő jogalkalmazás” eszméjére tekintettel kell meghatározni, hogy az egyesítéssel érintett ügyekben melyik eljárásrendet kell alkalmazni.

Az ügyviteli szabályok szerint a korábban indult ügghöz kell a később indult ügyet egyesíteni [Büsz. 36. § (2) bek.]. Következésképpen az egyesített ügy megindulása a korábban megindított üggyel esik egy tekintet alá, így nem tartozik a Pp. 630. §-ában megfogalmazott rendelkezés körébe. Mindezek alapján az így egyesített perekben a régi Pp. szabályait kell alkalmazni.

[Pp. 117. § (2) bek., 630. §, Büsz. 36. § (2) bek., Jat. 15. § (2) bek., Cstv. 33/A. § (13) bek., Ctv. 75. §]

45.

I. Ha a keresetlevél visszautasításának a feltételei nem állnak fenn, és a keresetlevél a perfelvételre alkalmas, a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság keresetlevelet visszautasító végzését „megváltoztatja, és a keresetlevél visszautasítását mellőzi.”

II. Ha a keresetlevél visszautasítására alapot adó valamely feltétel fennállásának vizsgálatához a szükséges adatok teljes körűen nem állnak rendelkezésre, a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzését „hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja.”

III. Ha a fél a végzés elleni fellebbezésében helyesen, az alapul szolgáló indokok kifejtésével megjelöli a másodfokú bíróságtól gyakorolni kért felülbírálati jogkört, de a határozott kérelme ezzel nincs összhangban, nincs akadálya annak, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezés egyértelmű céljának megfelelően az elsőfokú végzés megváltoztatásáról vagy hatályon kívül helyezéséről döntsön.

A Pp. 176. §-a alapján a keresetlevelet visszautasító végzés ellen a 177. § (3) bekezdése szerint a felperes külön fellebbezéssel élhet. A Pp. 389. §-a szerint a végzés elleni fellebbezésre az ítélet ellen benyújtott fellebbezésre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. A végzés elleni fellebbezésekre vonatkozó szabályok körében a törvény az idézett utaló rendelkezésen túl mindössze néhány, jellemzően technikai jellegű előírást tartalmaz. Figyelemmel arra, hogy a fellebbezésre vonatkozó szabályok alapvetően az érdemi döntés elleni fellebbezésre modellezettek, a bírói gyakorlatban bizonytalanság mutatkozik a tekintetben, hogy a keresetlevelet visszautasító végzés elleni fellebbezés alaposága esetén a másodfokú bíróság milyen döntést hozhat. Egyes bíróságok a visszautasító végzés hatályon kívül helyezéséről döntenek, az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása nélkül, más bíróságok a végzés hatályon kívül helyezése mellett az elsőfokú bíróságot új eljárásra is utasítják. A régi Pp. alkalmazásában többséginek mondható gyakorlatot követve előfordul az a megoldás is, hogy a másodfokú bíróság a végzés megváltoztatásáról és a keresetlevél visszautasításának mellőzéséről rendelkezik.

A konzultációs testület álláspontja szerint két esetkör különíthető el:

Az egyik esetkörbe azok az ügyek tartoznak, amelyekben a keresetlevélből és mellékleteiből kétséget kizáróan megállapítható, hogy a keresetlevél perfelvételre alkalmas (azaz visszautasításnak nincs helye, az elsőfokú bíróság ilyen tartalmú döntése érdemben nem helyes). Van olyan álláspont, miszerint ezekben az esetekben a másodfokú bíróságnak – miután az érdekelt félnek az eljárás szabályszerűségének felülbírálatára irányuló kérelme alapján [Pp. 371. § (1) bek. c) pont és 369. § (1) bek.] dönt és az elsőfokú eljárás szabályainak megsértését állapítja meg – hatályon kívül helyező végzést kell hoznia a Pp. 381. §-ára figyelemmel.

A konzultációs testület ezzel szemben azt a gyakorlatban is megjelenő álláspontot tartja követendőnek, amely szerint nincs ok a hatályon kívül helyezésre, mert nem a keresetlevelet visszautasító (az eljárást megszüntető) végzés meghozatalát megelőző eljárást kell újra lefolytatni, hanem az azt követő eljárást. Azt nem lehet az eljárás „kiegészítésé”-nek (Pp. 381. §) tekinteni, hiszen a teljes peres eljárást kell lefolytatni. A másodfokú bíróság ezért ebben az esetben a visszautasító végzést „megváltoztatja és a keresetlevél visszautasítását mellőzi” (Lásd részletesen a BDT 2018.3872. szám alatt közzétett eseti döntés jogi indokolását).

Abban a másik esetkörben viszont, amikor a rendelkezésre álló adatokból nem állapítható meg, hogy a keresetlevél visszautasításának feltételei fennállnak, vagyis a másodfokú bíróság szerint a keresetlevél további vizsgálata szükséges annak megítéléséhez, hogy annak a

perfelvételre való alkalmassága megállapítható legyen, a másodfokú bíróság a végzést „hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja.”

A másodfokú bíróság a végzése indokolásában megállapítja az elsőfokú eljárás szabályainak megsértését és az elsőfokú végzés eljárási szabályt sértő volta miatt hoz hatályon kívül helyező végzést, figyelemmel a Pp. 381. §-ában foglaltakra. A másodfokú végzés rendelkező részének az „új eljárás” fordulatan e körben a keresetlevél újbóli vizsgálatát kell érteni.

A Pp. 382. §-a értelmében, ha a fél fellebbezése kizárólag a határozat hatályon kívül helyezésére irányul, kizárólag hatályon kívül helyező döntés hozható, a határozat megváltoztatására nem kerülhet sor. Ehelyütt azonban ezt a szabályt a Pp. 110. § (3) bekezdésében megjelenő „tartalom szerinti elbírálás elve” alapján úgy kell értelmezni, hogy ha a fél a fellebbezésében helyesen, az alapul szolgáló indokok kifejtésével megjelöli a másodfokú bíróságtól gyakorolni kért felülbírálati jogkört, de a határozott kérelme nem megváltoztatásra, hanem hatályon kívül helyezésre irányul, vagyis a fellebbezés tartalma ellentmondásos, nincs akadálya annak, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezés egyértelmű céljának megfelelően megváltoztatásról döntsön (Lásd: I. pont).

Ugyanez igaz abban az esetben is, ha a fél megváltoztatást kér, de a fellebbezés indokaira figyelemmel hatályon kívül helyezésnek van helye (Lásd:II. pont).

[Pp. 110. § (3) bek., 176. §, 177. § (3) bek., 382. §, 389. §]